

REGINA NARUŠIENĖ. NEPRARASKIME SAVŲ DELSDAMI SUTVARKYTI PILIETYBĖS ĮSTATYMĄ

Jau aštuoneri metai praėjo nuo to laiko, kai Konstitucinis Teismas 2006 metais nusprendė, kad tuometinis Pilietybės įstatymas pažeidė Lietuvos Konstituciją. Buvo sudarytos Vyriausybės ir Seimo darbo grupės naujoms Pilietybės įstatymo projektams kurti. Buvo Seimo priimti pilietybės įstatymai, bet prezidentai grąžino Seimui tuos įstatymus su pataisomis. Su pataisomis buvo priimtas dabartinis Pilietybės įstatymas. Jis išsaugo Lietuvos pilietybę tiems asmenims, kurie turėjo Lietuvos pilietybę iki 1940 metų birželio 15 dienos, ir jų palikuonims, bet atėmė galimybę Lietuvos piliečiams, kurie emigravo po 1990 metų kovo 11 dienos, išsaugoti Lietuvos pilietybę, kai jie tampa kitos valstybės piliečiais.

Diskutuota, ar pateikti tautai referendumu įteisinti neribotą dvigubą pilietybę. Seime buvo sukurta Konstitucijos komisija. Ji prieš metus surengė konferenciją, kurios tikslas buvo išsiaiškinti, kaip galima emigrantams išsaugoti Lietuvos pilietybę jiems priimant kitos valstybės pilietybę. Šios Komisijos išvada buvo tokia, kad jei nebandome įteisinti neribotos dvigubos pilietybės, tuomet galime įstatymo būdu išsaugoti Lietuvos pilietybę tiems, kurie išvyko iš Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d. Pasaulio lietuvių bendruomenė pateikė minėtai Komisijai bei Seimo ir PLB komisijai Pilietybės įstatymo pataisas, kurios nereikalautų referendumo.

Metai vėl praėjo. Seimas, girdime, laukė Prezidentės Pilietybės įstatymo pataisų

projekto. 2014 m. lapkričio 4 dieną buvo įregistruotas Seime Prezidentės Pilietybės įstatymo pakeitimo ir papildymo projektas XIIP-2453. Jame Lietuvos pilietybė yra išsaugojama ar grąžinama Prezidento už ypatingus nuopelnus Lietuvos valstybei, įgijus kitos valstybės pilietybę. Ypatingais nuopelnais Lietuvos valstybei „laikoma Lietuvos Respublikos piliečio veikla, kuria asmuo ypač reikšmingai prisideda prie Lietuvos Respublikos valstybingumo stiprinimo, Lietuvos Respublikos galios ir jos autoriteto tarptautinėje bendruomenėje didinimo“. Šiandien Prezidentas suteikia Lietuvos pilietybę už ypatingus nuopelnus Lietuvai svetimtaučiams.

Ar dabar traktuosime savus kaip svetimus? Užsienyje lietuviai dažnai garsina Lietuvos vardą visokiais būdais – kaip sportininkai, akademikai, lituanistinių mokyklų mokytojai, lietuvių bendruomenių vadovai. Kas iš jų ir kitų bus labiau vertas Lietuvai? Turėtų būti aišku, kad Lietuvai reikia išsaugoti Lietuvos pilietybę turintiems lietuviams, kad mūsų tauta išliktų. Ypač šiandien, kai jaučiame grėsmę iš kaimynų, Lietuvai labai reikalingi ištikimi šalininkai užsienyje – Lietuvos piliečiai, kurie taip pat turi piliečio balsą kitose šalyse. Užsienio lietuviai informuoja ir daro įtaką politiniams gyvenamojo krašto valdžios sprendimams, susijusiems su parama Lietuvai bei jos palaikymu. Tokį poveikį gali daryti tik tos šalies piliečiai.

Priimant pilietybės įstatymus, kraštas turi atsižvelgti į savo tautos istorinį kontekstą. Okupacijos yra padariusios mūsų tautai daug žalos, kurios okupantai iki šiol nenori pripažinti. PLB laikosi nuomonės, kad užsienio lietuviai turi prigimtinę teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę, ir tiki, kad Lietuvos Respublikos pilietybė turėtų būti išsaugoma, įgijus kitos šalies pilietybę, asmenims (taip pat jų palikuonims – vaikams, vaikaičiams ir provaikaičiams), kurių tėvai, seneliai ar jie patys buvo Lietuvos piliečiais iki TSRS okupacijos pradžios 1940 m. birželio 15 d. PLB yra įsitikinusi, kad tokią formuluotę galima įteisinti įstatymu, be referendumo. Spalio 11 dieną JAV lietuvių bendruomenės taryba priėmė nutarimą skatinti JAV LB atstovus Seimo ir PLB komisijoje raginti Lietuvos Respublikos Seimą „sukurti ir be referendumo priimti Pilietybės įstatymo pataisas, kurios kitos šalies pilietybę įgijusiems asmenims (taip pat jų palikuonims, t. y. vaikams, vaikaičiams ir provaikaičiams), kurių tėvai, seneliai ar jie patys buvo LR piliečiais iki Lietuvos okupacijos pradžios 1940 m. birželio 15 d. ir išvyko iš Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d., nepriklausomai nuo tokių asmenų gyvenamosios vietos ar nuo kitos valstybės pilietybės įgijimo fakto; kad prieš paties piliečio valią neatimtų jo

prigimtinės teisės į Lietuvos pilietybę; ir įstatymo būdu eliminuoti reikalavimą, kad vaikas, turintis LR ir kitos šalies pilietybę, sulaukęs 21 metų, turėtų atsisakyti kitos valstybės pilietybės; bei LR pilietybės išsaugojimo klausimui spręsti prašome LR Seimą sudaryti darbo grupę, kurioje dalyvautų ir PLB valdybos siūlomi atstovai.“

Prieš metus pateikiau LR Seimo ir PLB komisijai bei Seimo Konstitucinei komisijai savo pasiūlymus, kaip galime Pilietybės įstatymą papildyti ir pataisyti be referendumo. Konstitucijos komisijos konferencijoje dalyvavo ir pasisakė buvęs Konstitucinio Teismo teisėjas Antanas Šeštokas, kuris dalyvavo ir pasirašė Konstitucinio Teismo nutarimą 2006 metais. Jis aiškiai išdėstė, jog referendumas nėra reikalingas ir kad turėtumėme sutvarkyti šį klausimą įstatymu. Jis atkreipė dėmesį į mano siūlymą, kurį pateikiau prieš metus, sakydamas: „Žiūrėkite, Regina Narušienė turi pateikusi toki įstatymą, ko daugiau reikia?“ Visokių darbo grupių, konferencijų ir diskusijų jau buvo. Reikia tik politinės valios šį reikalą sutvarkyti. Kiekvienas tautos narys yra mūsų didžiausias turtas. Nepraraskime savų delsdami sutvarkyti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymą, kuris leistų išsaugoti jų Lietuvos pilietybę.

Regina Narušienė

“Pasaulio lietuvis”, 2014 m., nr. 12/532.